

Volby 1

Málokdo z nás si uvědomuje, že konečné výsledky voleb jsou ovlivněny nejenom počtem odevzdaných hlasů jednotlivým kandidátům (stranám), ale i způsobem, jak se z odevzdaných hlasů určí celkový vítěz. Dostáváme se na pole takzvané volební matematiky, která zásadním způsobem ovlivňuje chod každé demokratické společnosti. [▶ Video odkaz](#)

Bohužel neexistuje žádný „nejlepší, univerzální“ volební systém. Jednotlivci (senátor, prezident a tak dále) se volí většinovým volebním systémem. K určení vítěze se obvykle používá některá z následujících metod:

- a) Absolutní – vítěz musí získat nadpoloviční většinu všech hlasů (prvních míst).
- b) Prostá – vítězem je kandidát, který získá nejvíce hlasů (prvních míst).
- c) Australská – volič seřadí kandidáty podle preferencí a vítězem je kandidát, který byl na nadpoloviční většině volebních lístků na prvním místě. Pokud není vítěz, kandidát s nejmenším počtem prvních míst se vyřadí a jeho hlasy se podle druhé preference přerozdělí ostatním kandidátům a celý postup se opakuje až do určení vítěze.
- d) Bodovací – volič seřadí kandidáty podle preferencí do pořadí od 1 do n . Vítězem je kandidát s nejnižším součtem pořadí.
- e) Condorcetova – volič seřadí kandidáty podle preferencí. Porovnájí se navzájem všechny dvojice kandidátů. Vítězem je kandidát, který porazí všechny ostatní kandidáty.

Ukažme si na příkladech, že pokud je ve volbách dominantní kandidát, je lhostejné, jakou metodu k určení vítěze použijeme. Avšak v případě, že takový dominantní kandidát není, má použitá metoda zcela **zásadní vliv** na určení vítěze voleb.

1. Určete, který z kandidátů A , B , C je vítězem voleb podle jednotlivých metod, pokud bylo odevzdáno 46 hlasů a voliči určili následující pořadí kandidátů:

pořadí			počet hlasů
1.	2.	3.	
A	B	C	10
A	C	B	10
B	A	C	14
C	A	B	12

tab. 1

2. Určete, který z kandidátů A , B , C je vítězem voleb podle jednotlivých metod, pokud bylo odevzdáno 61 hlasů a voliči určili následující pořadí kandidátů:

pořadí			počet hlasů
1.	2.	3.	
A	B	C	10
A	C	B	16
B	A	C	13
B	C	A	12
C	A	B	4
C	B	A	6

tab. 2

Autoři: Eduard Fuchs, Pavel Tlustý, Eva Zelendová

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons [CC BY-NC 4.0]. Licenční podmínky navštivte na adrese [<https://creativecommons.org/choose/?lang=cs>].

